

Prace wiosenne na działce

MARZEC

- **ZABIEGI AGROTECHNICZNE** – Wy-
równujemy odkrytą glebę, pozostawioną
na zimę w ostrej skibie. Ten zabieg prze-
rywa podsiąk wody kapilarami i zmniejsza
powierzchnię parowania, co pozwala na
zachowanie w glebie wody, która nagroma-
dziła się zimą. Wskutek zmniejszenia paro-
wania podnosi się także temperatura gleby.

- **USUWANIE ZIMOWYCH OSŁON** – Po
ustabilizowaniu temperatury i ustąpieniu
nocnych przymrozków stopniowo zdejmujemy
zimowe osłony. Pamiętajmy także
o rozgarnięciu kopczyków ziemi/ściółki wokół
krzewów, co umożliwi szybsze podniesienie
temperatury gleby i lepszy pobór wody
przez roślinę. W pierwszej kolejności usuwamy
osłony z bylin i roślin cebulowych, naj-
wrażliwsze rośliny (np. laurowiśnię, ketmie,
magnolie, różaneczniki, róże i powojniki) po-
zostawiamy okryte do momentu ustabilizowa-
nia temperatury. Osłony warto zachować
jeszcze w gotowości, w przypadku niespo-
dziewanych spadków temperatury.

- **PRACE PORZĄDKOWE** – Suche byliny
i trawy wycinamy po ustabilizowaniu tem-
peratury – ich liście pełniły funkcję ochro-

ny przed mrozem. Sprzątamy liście, gałęzie
i wszelkie odpady naniesione przez wiatr.
Wygrabiamy dokładnie trawnik. Materiał
organiczny zebrany podczas prac porządko-
wych warto wykorzystać w kompostowniku.
Początek wiosny to idealny moment na przy-
gotowanie sprzętu ogrodniczego do sezonu
i konserwację altan, tarasów, huśtawek i po-
zostałych elementów małej architektury.

- **ROZSADY** – Na początku marca można
jeszcze przygotowywać rozsady selera, pora,
wczesnych odmian warzyw kapustnych i sałaty.
Na przełomie marca i kwietnia wysiewamy roz-
sady roślin ciepłolubnych np. pomidora i papryki.

- **ROZPOCZĘCIE UPRAWY NOWALIIEK**
– Po okresie zimowym pierwsze własne uprawy
sprawiają ogromną satysfakcję. Przy sprzyjają-
cej pogodzie w marcu zaczynamy od wysiewu
do gruntu rzodkiewki, rukoli, szpinaku, rze-
żuchy, kopru ogrodowego, pietruszki korze-
niowej i naciowej, marchwi wczesnej, grochu
zielonego. Wysadzamy także cebulę z dymki,
wiosenne odmiany czosnku i sadzimy rozsady
kalarepy, sałaty masłowej i kručzej. Dla szyb-
szych wschodów uprawy można przykrywać
agrowłókniną.

- **CIĘCIE DRZEW I KRZEWÓW** – Wykonujemy cięcie po posadzeniu drzew i krzewów sadzonych jesienią i wiosną - jest to pierwszy zabieg formujący przyszłą koronę. Wykonujemy cięcia prześwietlające odpornych na mróz jabłoni, gruszy, późnych odmian śliw, pigwy wielkoowocowej i prześwietlanie po kwitnieniu derenia jadalnego. Rozpoczynamy także cięcia odmładzające porzeczek, agrestu, malin jednorocznych, jeżyny, borówki amerykańskiej, leszczyny, aronii, jagody kamczackiej, pigwowca japońskiego, winorośli, cytryńca. Wykonujemy cięcia gatunków ozdobnych kwitnących na pędach jednorocznych, np. hortensji bukietowej, buddlei Dawida, derenia białego, pięciornika, tawuły japońskiej, powojników wielkokwiatowych. Na początku miesiąca można jeszcze pozyskiwać zrazy.

- **NOWE NASADZENIA** – wybieramy i sadzimy drzewa i krzewy owocowe z odkrytym korzeniem i w pojemnikach. Przy zakupie należy zwrócić uwagę na jakość materiału szkółkarskiego. Po posadzeniu podlewamy, ściółkujemy roślinę i w razie potrzeby mocujemy do podpory. Wysiewamy rośliny roczne odporne na spadki temperatury, np. groszek pachnący, powój trójbarwny, nagietki. Planując nasadzenia warto pamiętać o odpowiednich odległościach między nimi, aby zapewnić odpowiednią cyrkulację powietrza i tym samym zmniejszyć ryzyko występowania chorób.

- **OCHRONA ROŚLIN** – Przed rozpoczęciem wegetacji wykonujemy na drzewach

i krzewach owocowych profilaktyczne opryski przeciw chorobom bakteryjnym i grzybowym Miedzianem 50 WP. W fazie nabrzmiewania pąków opryskujemy brzoskwinie i nektaryny przeciw kędzierzawości liści. Zwalczamy wielkopąkowca na porzecze czarnej. Wykonujemy opryski zwalczające zimowe stadia przędziorków, mszyc, ochojników, misecznika śliwowego zarówno na drzewach owocowych jak i ozdobnych. Z drzew usuwamy tzw. „mumie owocowe”, które mogą być źródłem chorób.

- **NAWOŻENIE** – Po rozpoczęciu wegetacji po zimie zaczynamy nawożenie roślin. Stosujemy nawozy wieloskładnikowe lub o wysokiej zawartości azotu (najlepiej o przedłużonym działaniu) lub dedykowane konkretnym grupom roślin, które stosujemy zgodnie z zaleceniem producenta. Nie zapominamy także o kompoście - poprawia strukturę gleby i jest cennym źródłem składników pokarmowych które może być stosowane przez cały sezon wegetacyjny. Mogą być nim zasilane prawie wszystkie rośliny: sadownicze, ozdobne, warzywa, trawy. Dla roślin kwasolubnych (np. borówek, azalii, wrzosów) powinniśmy stosować kompost o odpowiednim pH. Rozkładamy go na powierzchni gleby i płytko mieszamy. Kolejnym nawozem organicznym który można stosować wczesną wiosną, jeżeli nie był zastosowany jesienią, jest obornik – wymaga on przekopania. W miejscach, w których uprawę rozpoczniemy późno, możemy wysiać rośliny przedplonowe. Przekopujemy także rośliny poplonowe pozostawione na zimę.

KWIECIEŃ

- **PIELĘGNACJA TRAWNIKA** – na początku kwietnia wykonujemy aerację i wertykulację trawnika. To często także moment pierwszego koszenia. W razie potrzeby wykonujemy dosiewki trawy w miejscach, które uległy zniszczeniu - wilgotna gleba i umiarkowane temperatury sprzyjają ukorzenianiu się trawy. Kwiecień to także moment nawożenia trawnika nawozem z wysoką zawartością azotu.

- **SADZENIE I DZIELENIE BYLIN** – Na początku miesiąca sadzimy byliny kwitnące latem i jesienią, oraz ozdobne z liści (np. jeżówki, dzielżany, funkie). To również dobry czas na dzielenie karp bylin, które już posiadamy na działce. Robimy to w celu pozyskania nowych roślin, ale także w celu odmłodzenia egzemplarzy, które straciły na atrakcyjności.

- **WARZYWNIK** – Kontynuujemy wysiew i sadzenie nowalijek, jeśli nie zrobiliśmy tego w marcu lub jeśli chcemy pozyskać kolejne plony. Sadzimy do gruntu sałatę głowiastą, pora, wysiewamy sałatę liściową, buraka ćwikłowego i liściowego, kolendrę, cząber, ogórecznika. Na początku miesiąca kontynuujemy produkcję rozsady roślin ciepłolubnych uprawianych w gruncie, np. pomidora, papryki, bakłażana. Na początku miesiąca rozpoczynamy produkcję rozsady arbuza i melona. W 2 połowie kwietnia wysiewamy na rozsadę warzywa dyniowate i sadzimy rozsady pomidora w szklarni.

- **NAWOŻENIE** – Kontynuujemy nawożenie. Wymagają go szczególnie rośliny intensywnie cięte i kwitnące w okresie wiosennym. Zasilamy

drzewa i krzewy owocowe nawozami azotowymi i potasowymi.

- **CIĘCIE DRZEW I KRZEWÓW** – Kontynuujemy cięcia po posadzeniu. Rozpoczynamy cięcia róż. Kontynuujemy cięcie jabłoni, grusz i śliw. Wykonujemy cięcia prześwietlające brzoskwini i cięcia odmładzające starych drzew. Wycinamy odrosty korzeniowe. Wykonujemy cięcia odmładzające i formujące krzewów ozdobnych po kwitnieniu, np. forsycji, lilaków, krzewuszki. Na przełomie marca i kwietnia tniemy krzewy liściaste zimozielone i większość gatunków krzewów iglastych.

- **OCHRONA ROŚLIN** – sprawdzamy stan kwitnących roślin cebulowych, np. tulipanów. Egzemplarze z widocznym porażeniem usuwamy wraz z cebulą i systemem korzeniowym, przekwitłe kwiaty ogławiamy. Na początku miesiąca kontrolujemy uprawy pod kątem występowania mszyc, zwalczamy je dedykowanymi preparatami lub wyciągami z czosnku, pokrzywy, wrotyczu. Usuwamy zaschnięte pąki kwiatowe na jabłoniach i gruszach - żerują w nich larwy kwieciana. Sprawdzamy czy na gruszy nie występują powyginane, czerniejące liście – symptom obecności miodówki gruszowej. Sprawdzamy czy pędy jabłoni, porzeczek i agrestu nie są porażone przez mączniaka, wycinamy je lub przy zaawansowanym porażeniu opryskujemy rośliny preparatem siarkowym. Sprawdzamy czy na bukszpanach nie pojawiła się ćma bukszpanowa, dokładnie oglądając krzew od wewnątrz w poszukiwaniu gąsienic. Po stwierdzeniu występowania szkodnika stosujemy dedykowane preparaty, np. Lepinox Plus.

- **WARZYWNIK** – W maju sadzimy do gruntu warzywa ciepłolubne. Po 15 maja, kiedy minie ryzyko przymrozków, możemy wysiać ogórki, dynię olbrzymią i zwyczajną, cukinię, fasolę szparagową oraz bazylię i majeranek. Z rozsady sadzimy paprykę, pomidory, bakłażana, seler naciowy i korzeniowy, jarmuż, brukselkę, pod koniec miesiąca melony i arbuzy. Konieczne jest wcześniejsze zahartowanie rozsady. Pamiętajmy o regularnym podlewaniu, odchwaszczaniu i ściółkowaniu gleby, co ograniczy parowanie wody i rozwój chwastów. Obserwujemy uprawy pod kątem pojawiania się pierwszych szkodników.

- **NOWE NASADZENIA** – Na początku miesiąca można przystąpić do sadzenia begonii bulwiastej, mieczyków, dalii, krokosmii. Można rozpocząć także wysiew gatunków nietolerujących przymrozków i przesadzania, do których należą np. nasturcja, słoneczniki, wilce. Kończymy sadzenie drzew i krzewów w pojemnikach. Sadzimy kwiaty jednoroczne do gruntu lub pojemników.

- **CIĘCIE DRZEW I KRZEWÓW** – Wykonujemy cięcia sanitarne - w tym okresie widoczne będą uszkodzenia spowodowane przez przymrozki. Formujemy młode drzewa wyprowadzając silny pionowy przewodnik i poziome pędy boczne. Formujemy krzewy leszczyny. Wykonujemy cięcia odmładzające i formujące krzewów ozdobnych po kwitnieniu, np. migdałka trójklapowego, tawuły wczesnej, tawuły nippońskiej. Pod koniec maja wykonujemy cięcia pielęgnacyjne i prześwietlające sosny.

- **OCHRONA ROŚLIN** – Usuwamy zawiązki na jabłoniach i śliwach uszkodzone przez owocnice. Instalujemy pułapki lepowe na owocnice i pułapki feromonowe na owocówki śliwkoweczki i jabłkowieczki. W połowie maja dla ochrony czereśni instalujemy tablice lepowe do odłowu nasionnicy trześniówki. Na truskawkach i malinach mogą pojawić się pierwsze objawy szarej pleśni – usuwamy porażone owoce, stosujemy wyciągi ze skrzypu. Możemy wykonywać opryski na parcha gruszy (np. preparatem Score 250 EC). Ogławiamy przekwitające rośliny cebulowe i usuwamy w całości egzemplarze porażone.

- **REGULARNE ODCHWASZCZANIE, ŚCIÓŁKOWANIE I PODLEWANIE** – Odchwaszczanie zapobiega konkurencji o wodę i składniki pokarmowe a ściółkowanie ogranicza parowanie wody i wzrost chwastów. Podlewanie wymagają w szczególności rośliny nowo posadzone.

UWAGA, terminy poszczególnych zabiegów mogą ulec zmianie w zależności od warunków atmosferycznych.

Zachęcamy do rozszerzania wiedzy z pomocą wydawnictw Związkowych. Krajowy Zarząd PZD wydał dla działkowców m.in. książki „Sztuka cięcia drzew owocowych”, „Sztuka cięcia krzewów i pnączy owocowych”, „Cięcie drzew i krzewów ozdobnych” oraz broszury „Nowalijki”, „Zalecenia z ochrony roślin”, „Rozmnażamy ozdobne” oraz szereg propozycji dotyczących uprawy warzyw np. „Warzywnik dla początkujących”, „Warzywnik nie tylko tradycyjnie”.

Autorzy: Zespół działaczy i Instruktorów ds. ogrodniczych Okręgów PZD

Warszawa, 13.03.2025 r.